

Sygn. akt XVI Cz 204/17

POSTANOWIENIE

Dnia 27 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku Wydział XVI Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Magdalena Chrzanowska

Sędziowie: SSO Ewa Nakonieczna-Oleszkiewicz

SSO Jarosław Zawrot (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2017 r. w Gdańsku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa E. S.

przeciwko Rodzinny O. Działkowy im. J. H. w G.

o ustalenie

w przedmiocie odrzucenia pozwu

na skutek zażalenia powódki na postanowienie Sądu Rejonowego (...) z dnia 10 listopada 2016 roku, sygn. akt IX C 1118/16.

postanawia

oddalić zażalenie.

Sygn. akt XVI Cz 204/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 10 listopada 2016r. sygn. akt IX C 1118/16 Sąd Rejonowy (...) odrzucił pozew.

W uzasadnieniu wskazano, że powódka E. S. wniosła przeciwko Rodzinnemu O. Działkowemu im. J. H. w G. o uznanie uchwały nr 32/2016 zarządu ROD im. J. H. w G. za nieważną, uznanie wypowiedzenia umowy dzierżawy za bezskuteczne i przywrócenia jej prawa do działki nr (...).

Sąd Rejonowy wyjaśnił, że zgodnie z treścią art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. Sąd odrzuci pozew, jeżeli jedna ze stron nie ma zdolności sądowej (...). Przepis art. 64 § 1 k.p.c. stanowi, że każda osoba fizyczna i prawna ma zdolność występowania w procesie jako strona – zdolność sądowa. Zdolność sądową mają także jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną (art. 64 § 1¹ k.p.c.).

Sąd pierwszej instancji ustalił, że Rodzinne O. Działkowe, zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 roku o rodzinnych ogrodach działkowych, są urządzeniami użyteczności publicznej, służącymi zaspokajaniu wypoczynkowych, rekreacyjnych i innych potrzeb socjalnych członków społeczności lokalnych poprzez zapewnienie im powszechnego dostępu do ROD oraz działek dających możliwość prowadzenia upraw ogrodniczych na własne potrzeby, a także podniesienie standardów ekologicznych otoczenia. ROD zakładane są na gruntach stanowiących

własność Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego oraz stowarzyszeń ogrodowych (art. 7 cytowanej ustawy). ROD prowadzony jest przez jedno stowarzyszenie ogrodowe (art. 11 ust. 1 ustawy). Rodzinne O. Działkowe nie posiadają więc zdolności sądowej. Zdolność taką posiadają natomiast stowarzyszenia ogrodowe, prowadzące ROD. W przedmiotowej sprawie Rodzinny O. Działkowy im. J. H. w G. prowadzony jest przez stowarzyszenie ogrodowe (...) Związek (...).

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy postanowił jak w sentencji.

Zażalenie na powyższe postanowienie wywiodła powódka E. S. zaskarżając je w całości i wnosząc o jego zmianę poprzez przyjęcie pozwu i rozpoznanie sprawy merytorycznie. Zdaniem skarżącej załączone przez nią dokumenty do pozwu nadają czynną i bierną zdolność sądową Zarządowi Rodzinnego O. Działkowego. W świetle powyższych dokumentów odrzucenie pozwu ze względu na brak zdolności sądowej pozwanego jest bezzasadne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Analiza zagadnienia prawnego, uzasadniającego wydanie zaskarżonego postanowienia, wymaga uwzględnienia szerszego kontekstu prawnego.

Na samym początku rozważań wypada przypomnieć, że brak zdolności sądowej bierze sąd pod uwagę w każdym stanie sprawy (art. 202 k.p.c.).

Zgodnie z art. 65 ust. 1 pkt 1 ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych z dnia 13 grudnia 2013r. (Dz. U. z 2014r., poz. 40, dalej zwana ustawą ROD) z dniem 19 stycznia 2014r. (por. art. 80 ustawy ROD) (...) Związek (...) (dalej (...)), o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz.U. Nr 169, poz. 1419 ze zm.; ustawa uchylona ww. ustawą ROD na mocy art. 79 ustawy ROD) stał się stowarzyszeniem ogrodowym w rozumieniu ustawy ROD i zachował osobowość prawną. W myśl uchylonej ustawy z 8 lipca 2005r. (...) posiadał osobowość prawną (art. 27 ust. 1 uchylonej ustawy). Jak z kolei stanowił art. 27 ust. 3 uchylonej ustawy, jednostki organizacyjne (...) korzystały z osobowości prawnej (...) w ramach uprawnień i odpowiedzialności określonej statutem. Zgodnie z art. 28 ust. 1 uchylonej ustawy, jednostkami organizacyjnymi (...) były rodzinny ogród działkowy (dalej ROD) jako podstawowa jednostka organizacyjna, jednostki terenowe i jednostka krajowa. Ustawa zatem przyznawała przymiot osobowości prawnej wyłącznie (...), zaś jego jednostki organizacyjne korzystały z niej jedynie i to w granicach, które wyznacza statut. W konsekwencji należało stwierdzić, że w sytuacji w której dana sprawa wykracza poza zakres kompetencji danej jednostki organizacyjnej (...), w tym wypadku ROD, wyznaczonej statutem, jednostka ta nie miała przymiotu osobowości prawnej.

Dalej na mocy cytowanego już art. 65 ustawy ROD jednostki organizacyjne, w tym więc ROD, i organy samorządu (...), o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o rodzinnych ogrodach działkowych, stały się jednostkami organizacyjnymi i organami stowarzyszenia ogrodowego (...), a członkowie tych organów zachowali mandat (art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy ROD). Prawa i obowiązki, w tym zobowiązania i należności, (...) stały się prawami i obowiązkami oraz zobowiązaniami i należnościami stowarzyszenia ogrodowego (...) (art. 65 ust. 1 pkt 3 ustawy ROD). Do czasu uchwalenia statutu stowarzyszenia ogrodowego, o którym była mowa wyżej w ust. 1 pkt 1 ustawy ROD, stowarzyszenie to działa na podstawie statutu (...) Związku (...), w zakresie w jakim jego postanowienia nie pozostają w sprzeczności z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa (art. 65 ust. 2).

W efekcie zdecentralizowania systemu samorządności na gruncie ustawy (...) i regulacji przyjętej w art. 65 ustawy ROD, w art. 69 tej ustawy stwierdzono, że w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy ROD, zarząd rodzinnego ogrodu działkowego, prowadzonego przez stowarzyszenie ogrodowe (...), o którym mowa w art. 65 ust. 1 pkt 1 ustawy ROD, zwołuje zebranie wszystkich działkowców korzystających z działek położonych na terenie tego rodzinnego ogrodu działkowego w celu przeprowadzenia głosowania w sprawie wyboru stowarzyszenia ogrodowego, które będzie prowadziło rodzinny ogród działkowy. Do zadań takiego zebrania należy podjęcie decyzji o pozostawieniu rodzinnego ogrodu działkowego, jako jednostki organizacyjnej stowarzyszenia ogrodowego (...), o którym mowa w art. 65 ust. 1 pkt 1, i powierzeniu mu prowadzenia tego ogrodu (art. 70 ust. 1 pkt1 ustawy ROD) lub o wyodrębnieniu

rodzinnego ogrodu działkowego (tzw. uchwała o wyodrębnieniu ROD) ze stowarzyszenia ogrodowego (...), o którym mowa w art. 65 ust. 1 pkt 1, i powołaniu nowego samodzielnego stowarzyszenia ogrodowego, który działałoby poza strukturą stowarzyszeniową (...), które przejmie prowadzenie tego ogrodu (art. 70 ust. 1 pkt ustawy ROD). Do wyodrębnionego na tej drodze stowarzyszenia (...) należy stosować przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989r. – Prawo o stowarzyszeniach. Wyodrębnione stowarzyszenie ogrodowe ROD staje się z dniem nabycia osobowości prawnej następcą prawnym stowarzyszenia ogrodowego (...), o którym była mowa w cytowanym wyżej art. 65 ust. 1 pkt 1, w zakresie praw i obowiązków terenowej jednostki organizacyjnej, której dotyczyła uchwała o wyodrębnieniu ROD. Następstwo prawne obejmuje w szczególności prawa do nieruchomości zajmowanych przez rodzinny ogród działkowy, własność infrastruktury ogrodowej oraz środki na rachunkach bankowych prowadzonych dla terenowej jednostki organizacyjnej (art. 73 ust. 3 ustawy ROD). Na wypadek niewyodrębnienia ROD ze struktury (...) ustawodawca postanowił w art. 74 ust. 1 ustawy ROD o pozostawieniu ROD w dotychczasowej strukturze jako jednostka organizacyjna stowarzyszenia ogrodowego (...), o którym mowa w art. 65 ust. 1 pkt 1, przy czym stowarzyszenie ogrodowe (...), będzie prowadzić niewyodrębniony ogród na nowych zasadach określonych w ustawie ROD. Tym samym ustawodawca jednoznacznie przesądził o wyjęciu działalności takiego ogrodu jako niewyodrębnionego ROD, spod reżimu ustawy z dnia z dnia 8 lipca 2005 r. o rodzinnych ogrodach działkowych.

Analiza porównawcza dotychczasowego stanu prawnego opartego na ustawie z dnia 8 lipca 2005r. oraz obecnego, opartego na ustawie ROD, daje asumpt do stwierdzenia, że w aktualnym stanie prawnym, niezależnie od tego, czy ROD nadal działa w strukturze (...), czy też poza nią, jako samodzielne stowarzyszenie ogrodowe, podmiotem praw i obowiązków jest stowarzyszenie ogrodowe prowadzące ROD, tak jak o tym stanowi art. 11 ustawy ROD lub stowarzyszenie ogrodowe (...), jak przewiduje to norma art. 65 i 74 ustawy ROD.

Z załączonych przez powódkę dokumentów w postaci Regulaminu ROD oraz statutu (...) z dnia 2 lipca 2015r. wynika, że (...) Ośrodek (...) w G. pozostał jednostką organizacyjną stowarzyszenia ogrodowego (...) Związku (...). Stowarzyszenie to zgodnie z tym co wyżej powiedziano działa w zakresie prowadzenia ROD na podstawie ustawy ROD z 13 grudnia 2013r.. W odróżnieniu do poprzedniej ustawy z 8 lipca 2005r. nowa ustawa nie rozciąga osobowości prawnej (...) na jej jednostki organizacyjne w ramach uprawnień i obowiązków określonych statutem. Nowa ustawa nie „rozdrabnia” zatem w żaden sposób osobowości prawnej na wchodzące w skład osoby prawnej jej jednostki organizacyjne, jak to mogło mieć miejsce pod rządami art. 27 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005r. o rodzinnych ogrodach działkowych. W praktyce oznacza to, że osobowość prawną ma albo stowarzyszenie ogrodowe (...) albo wyodrębnione na mocy uchwały stowarzyszenie ogrodowe ROD. Nie czerpie jej natomiast od stowarzyszenia (...) jej jednostka organizacyjna ROD, której członkowie postanowili działać w ramach struktury (...).

Poniekąd wyrazicielem tych zmian i odmiennej reguły od wyrażonej w art. 27 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005r. jest art. 68 ustawy ROD, który nakłada na stowarzyszenie ogrodowe ROD, o którym mowa w art. 65 ust. 1 pkt 1, obowiązek uchwalenia w terminie 18 miesięcy od wejścia w życie ustawy, statutu odpowiadającego wymogom ustawy ROD oraz ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach. Powinien on zatem uwzględniać zmiany legislacyjne odnośnie do zdolności prawnej jednostek organizacyjnych (...) i wyeliminowania lex lata analogicznej do art. 27 ust. 3 normy prawnej, kształtującej „pochodną osobowość prawną”.

W sposób nieuprawniony zatem powódka powołuje się na uzasadnienie swojego stanowiska na § 73 statutu stowarzyszenia (...), chociażby przewidywał on osobowość prawną (zdolność sądową) ROD w zakresie spraw zastrzeżonych dla niego w drodze statutu. Ponadto analiza tego paragrafu wskazuje na pozostawienie w kompetencjach zarządu ROD co najwyżej reprezentacji (...), w którego imieniu w sprawach uściślonych w § 72 statutu, może działać ROD. Zdolność prawną zachowuje jednak (...).

W tym miejscu warto przytoczyć wyrok Sądu Najwyższego 17 września 2015r, II CSK 755/14. Stwierdzono w nim, że „w stosunkach zewnętrznych działa podmiot mający zdolność prawną, a więc w przypadku jednostek organizacyjnych występuje ta jednostka, która ma osobowość prawną lub nadaną zdolność prawną, co w przypadku stowarzyszenia zarejestrowanego oznacza działanie stowarzyszenia jako osoby prawnej (art. 33 k.c.). Oddziały stowarzyszenia, podobnie jak oddziały przedsiębiorców nie mają osobowości prawnej, chociaż z ustawy i statutu może wynikać nadanie

im takiej samodzielności organizacyjnej i finansowej, że uzyskują zdolność do dokonywania czynności prawnych i zdolność sądową. W przypadku P. (...), co wyjaśniło już dostatecznie wcześniejsze orzecznictwo, osobowość prawną ma Stowarzyszenie jako całość, ale zgodnie z art. 27 ust. 1 i 3 oraz art. 28 ust. 1, mającej zastosowanie w tej sprawie ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz.U. Nr 169, poz. 1419 ze zm.) oraz postanowieniami Statutu P. jednostki terenowe (oddziały) korzystają z osobowości prawnej Stowarzyszenia i mają wyodrębnienie organizacyjne, które pozwala okręgowemu zarządowi działać w jego imieniu w sprawach sądowych, administracyjnych i podatkowych, dotyczących gruntów zajętych pod ogrody działkowe, w tym w określonym trybie także w sprawach członków Stowarzyszenia (zob. w szczególności postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 9 maja 2013 r., IACA 54/13, OSA w Ł. 2013, nr 2, poz. 13). Słusznie więc twierdzi powódka w odpowiedzi na skargę pozwanego, że pozwanym w sprawie jest P. To jednak nie sprzeciwia się występowaniu za niego w postępowaniu sądowym Okręgowego Zarządu w P. jako organu statutowej jednostki organizacyjnej (art. 38 k.c.). Nie można więc uznać, aby w sprawie miała miejsce nieważność postępowania ze względu na brak zdolności sądowej po stronie pozwanego (...) (art. 379 pkt 2 k.p.c.)”.

Orzeczenie to zapadło pod rządami dawnej ustawy z 8 lipca 2005r. Znajdowało więc uzasadnienie w nieobowiązujących już art. 27 ust. 1 i 3 oraz art. 28 ust. 1 ustawy z 2005r., stąd opierało się na wynikającej z poprzedniego stanu prawnego tezie, że stroną postępowania sądowego mogła być jednostka organizacyjna (...), w zakresie w jakim kompetencję taką przyznawał jej statut. Korzystała ona bowiem wówczas z mocy ustawy nie ze swojej własnej osobowości prawnej, lecz osobowości prawnej (...) Związku (...) na zasadach określonych w statucie tworząc swego rodzaju *stationes societatis*, który to statut stanowił rozwinięcie regulacji rangi ustawowej.

W konkluzji należy stwierdzić, że w aktualnym stanie prawnym stroną postępowania sądowego może być stowarzyszenie działającej w formie (...) lub ROD. Nie może nim natomiast być ROD działających w ramach stowarzyszenia ogrodowego (...), albowiem osobowość prawną a w konsekwencji również zdolność sądowa (art. 64 § 1 k.p.c.) przysługuje zgodnie z ustawą ROD z dnia 13 grudnia 2013r wyłącznie stowarzyszeniu. Jej struktury nie mają odrębnej osobowości prawnej ani nie korzystają z osobowości prawnej związku na zasadach określonych w statucie.

Statut z kolei nie może samodzielnie – w oderwaniu od przepisów powszechnie obowiązujących – kreować bytu podmiotu prawnego. (...) Związek (...) działa na podstawie przepisów ustawy oraz uchwalonego statutu. Statut jako akt organizacyjno-wewnętrzny (*lex contractus*) nie ma charakteru normatywnego „na zewnątrz” i w tym sensie musi być oczywiście zgodny z przepisami prawa o charakterze *ius cogens*. Zgodnie z art. 33 k.c. osobami prawnymi są jednostki organizacyjne, którym przepisy „przyznają osobowość prawną” oraz jednostki organizacyjne, które uzyskały osobowość prawną na podstawie przepisów prawnych i nie utraciły jej na podstawie innego przepisu. Wedle normatywnej koncepcji osób prawnych wyrażonej w art. 33 k.c., jak podkreśla Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 lutego 2008 r. (II CSK 502/07, L.) osobowości prawnej nie domniemywa się. Nie można jej także wywieść z norm zwyczajowych. Jedynym czynnikiem determinującym to, czy dany podmiot jest osobą prawną, jest przepis prawa, który danej kategorii podmiotów taką osobowość prawną przyznaje. Dlatego w doktrynie i w orzecznictwie współcześnie zdecydowanie dominuje ścisła interpretacja tego przepisu, w tym sensie, że „wyłącznie jednoznaczne postanowienie ustawy stwierdzające, iż dana jednostka organizacyjna lub jednostki organizacyjne określonego rodzaju są osobami prawnymi, może nadać im osobowość prawną” (zob. uzasadnienie wyr, NSA z 31.3.1999 r., II SA 189/99, *Legalis*). Występowanie w obrocie jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi również opiera się na legislacyjnym atrybucie ustawodawcy a nie woli tej jednostki. Na mocy art. 33¹ k.c. status ułomnych osób prawnych uzyskują jednostki organizacyjne, którym ustawa przyznaje zdolność prawną. Trafnie zatem podkreślono już w literaturze, że mamy tu do czynienia – podobnie jak w przypadku osobowości prawnej – z normatywną metodą regulacji, a mianowicie z uzależnieniem statusu ułomnej osoby prawnej od przyznania danej jednostce organizacyjnej zdolności prawnej przez ustawę (zob. M. Pazdan, w: K. Pietrzykowski, KC. Komentarz, t. 1, 2013, s. 147; także Z. Świdorski, w: M. Pyziak-Szafnicka (red.), *Kodeks*, s. 366–367). Kontekst historyczny związany ze zmianami legislacyjnymi w obszarze działania rodzinnych ogrodów działkowych nie pozwala uznać zamiaru ustawodawcy dopuszczenia do obrotu jednostki organizacyjnej (...) w postaci przyznania ROD zdolności prawnej. Rozszyfrowaniu takiego zamiaru ustawodawcy sprzeciwia się wyraźne zaniechanie przyjęcia metody regulacji z art. 27

ust. 3 dawnej ustawy na rzecz art. 11 ustawy ROD, który stanowi, że „ROD prowadzony jest przez jedno stowarzyszenie ogrodowe”.

Należy zatem powiedzieć, że ROD nie posiada zdolności prawnej, ponieważ żaden przepis prawa powszechnie obowiązującego wprost nie stanowi, że jednostkom tym taka zdolność jest przyznana .

Tym samym w ocenie Sądu Okręgowego trafnie Sąd Rejonowy uznał w zaskarżonym orzeczeniu, że status strony w postępowaniu sądowym może mieć stowarzyszenie.

W rozważaniach Sądu Rejonowego zabrakło odwołania się do art. 70 § 1 k.p.c. w zw. z art. 199 § 2 k.p.c. Ten ostatni przepis stanowi o tym, że pozew może zostać odrzucony m.in. z powodu braku zdolności sądowej pozwanego, gdy braki w takim zakresie nie zostaną uzupełnione zgodnie z przepisami kodeksu. Ustawodawca ma tu na myśli art. 70 § 1 k.p.c. Zgodnie z nim jeżeli braki w zakresie zdolności sądowej lub procesowej albo w składzie właściwych organów dają się uzupełnić, sąd wyznaczy w tym celu odpowiedni termin. Jak z kolei stanowi art. 71 k.p.c., jeżeli braków powyższych nie można uzupełnić, albo nie zostały one w wyznaczonym terminie uzupełnione, sąd zniesie postępowanie w zakresie, w jakim jest ono dotknięte brakami, i w miarę potrzeby wyda odpowiednie postanowienie.

Sąd Rejonowy przed odrzuceniem pozwu powinien skorzystać z drogi, jaką stwarzają wyżej powołane przepisy, ewentualnie uzasadnić w tym względzie swoje zaniechanie. W związku z tym Sąd Okręgowy zmuszony był dokonać własnej oceny prawnej zastosowania art. 70 § 1 k.p.c. i poprzez jej kontekst rozstrzygnąć o prawidłowości zaskarżonego orzeczenia.

Na samym wstępie należy więc zaznaczyć, że samo zaniechanie rozważenia wdrożenia postępowania sanującego było błędem proceduralnym, który mógł mieć wpływ na przebieg postępowania, jednakże jak się okazało w świetle uzasadnienia pozwu oraz zażalenia, nie skutkowało on potrzebą uchylecia zaskarżonego postanowienia.

Przede wszystkim w ramach procedury wdrożonej na podstawie art. 70 § 1 k.p.c. powód, na którym ciąży obowiązek oznaczenia strony pozwanej, może uściślić jej oznaczenie, w taki sposób, że dojdzie do “przywrócenie” zdolności sądowej podmiotu niewłaściwie oznaczonego, o ile jednak nie będzie to prowadzić do naruszenia tożsamości stron. Prawidłowe oznaczenie strony pozwanej powinno odnosić się bezpośrednio do formy prawnej stowarzyszenia. Powyższe nie wyklucza oznaczenia konkretnego ROD jako jednostki organizacyjnej. Użycie takiego dodatkowego oznaczenia nie powoduje bowiem, że stroną procesu jest jednostka organizacyjna ROD, zaś co najwyżej potwierdza, że z jej działalnością wiąże się dochodzone roszczenie. Pojawia się jednak wątpliwość jak zakwalifikować błędne oznaczenie strony procesowej, polegające jedynie na wskazaniu jednostki organizacyjnej (...), bez jednoczesnego wskazania samej osoby prawnej, w której imieniu pozwano jej jednostkę. Co do zasady błędne oznaczenie skutkuje brakiem zdolności sądowej strony postępowania. Istotne jest jednak rozstrzygnięcie, czy brak tej zdolności ma charakter usuwalny, czy też nieusuwalny. Rozstrzygnięcie powyższej kwestii ma duże znaczenie praktyczne dla zapewnienia pewności obrotu gospodarczego, jak również dla zapewnienia pewności stosowania samego prawa. Nie budzi bowiem wątpliwości, że nadmierny formalizm i rygoryzm utrudnią dochodzenie roszczeń, a w konsekwencji może spowodować ograniczenie prawa do sądu poza obowiązującym wzorcem konstytucyjnym (art. 45 Konstytucji RP).

W takich sytuacjach wskazuje się, że z nieusuwalnym brakiem zdolności sądowej możemy mieć do czynienia m.in. w przypadku występowania jako strona w postępowaniu jednostki nieistniejącej lub występowania jako strona w postępowaniu jednostki niemającej zdolności sądowej oraz braku możliwości wstąpienia na jej miejsce innego podmiotu, z powodu obowiązywania na gruncie KPC tzw. zakazu przekształceń podmiotowych (Por. H. Pietrkowski , Metodyka pracy sędziego w sprawach cywilnych, Warszawa 2012, s. 142). W świetle załączonych do pozwu dokumentów nie budzi wątpliwości, że Rodzinny O. Działkowy im. J. H. w G. jest bytem działającym, z wyodrębnioną strukturą organizacyjną (własne władze) i przestrzenią (obszar działania).

W następnym kroku należało zatem rozstrzygnąć, czy sprostowanie oznaczenia strony pozwanej działającej formalnie jako jednostka organizacyjna, poprzez wskazanie, że stroną postępowania jest stowarzyszenie obejmujące działalność pozwanego ROD, nie będzie skutkowało przekształceniem podmiotowym strony tego postępowania.

W doktrynie i orzecznictwie wskazuje się, że przesłanką warunkującą uzupełnienie pierwotnego braku w zakresie zdolności sądowej (art. 70 k.p.c.) jest zachowanie tożsamości strony dotkniętej tym brakiem, tj. takiego stanu rzeczy, w którym tak przed uzupełnieniem, jak i po uzupełnieniu braku zdolności sądowej, stroną pozostaje ta sama jednostka (postanowienie Sądu Najwyższego z 24.09.2004 r. I CK 131/04). W uproszczeniu przyjmuje się, że nie dochodzi do zmian podmiotowych, gdy brak zdolności sądowej może być usunięty przez pozwanie osoby prawnej w miejsce jej jednostki organizacyjnej. Nie doprowadzi to do zmiany tożsamości strony, skoro jednostka taka funkcjonuje w strukturach osoby prawnej. Jej byt jest pochodną istnienia tej osoby, zatem nie dojdzie do takiej zmiany „strony”, która miałaby charakter przekształcenia podmiotowego, czyli takiego, które skutkowałoby wstąpieniem do sprawy całkowicie niezależnego i odrębnego podmiotu (tak na ten temat przekonywująco zob. A. Cebera, G. Kryplewski, Skutki procesowe nieprawidłowego oznaczenia przedsiębiorcy zagranicznego w postępowaniu sądowym, MOP 2014, nr 12).

W tym stanie rzeczy, jeżeli ROD działający w ramach (...), nie posiada podmiotowości prawnej odrębnej od (...), lecz stanowi jedynie wyodrębnioną organizacyjnie część jej działalności, to brak jej zdolności sądowej może być uzupełniony przez stronę poprzez doprecyzowanie oznaczenia strony pozwanej i jej właściwej formy prawnej. Dlatego mylne oznaczenie w pozwie strony pozwanej nie daje per se podstawy do odrzucenia pozwu, gdy z przebiegu procesu widoczne jest, kto zgodnie z zamiarem powoda miał być pozwany. (por. cyt. także przez A. C. i G. K. wyroki SN: z 18.6.1998 r., II CKN 817/97, , poz. 16; z 22.6.2006 r., V CSK 139/06,).

Pierwotny brak zdolności sądowej o charakterze usuwalnym, może jednak takim nie okazać się w okolicznościach konkretnej sprawy, jeżeli subiektywny stosunek strony powodowej do oznaczenia strony pozwanej ujawnił, przed uruchomieniem mechanizmu sanującego z art. 70 § 1 k.p.c. w zw. z art. 199 § 2 k.p.c., rzeczywiste intencje strony powodowej tożsame z pierwotnym oznaczeniem pozwanego. Wtenczas zaniechane przez sąd zobowiązanie do sprecyzowania oznaczenia strony postępowania na mocy art. 70 § 1 k.p.c., nie tylko nie doprowadziłoby do usunięcia pierwotnego braku zdolności sądowej strony pozwanej, lecz przede wszystkim - wobec ujawnionej woli strony powodowej co do podmiotu, który w rzeczywistości zamierzała pozwać – zapobiegłoby niedopuszczalnej zmianie podmiotowej po stronie pozwanej.

Wobec tego, że powódka w zażaleniu potwierdziła swoje rzeczywiste intencje co do pozwania Rodzinnego O. Działkowego im. J. H., zamiast stowarzyszenia prowadzącego taki podmiot lub w ramach, którego on działa, a tym samym ujawniła swoją wolę, kogo zamierzała od samego początku pozwać składając pozew, ostatecznie zaskarżone postanowienie należało uznać za odpowiadające prawu.

Mając to wszystko na uwadze na mocy art. 385 k.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji postanowienia.